

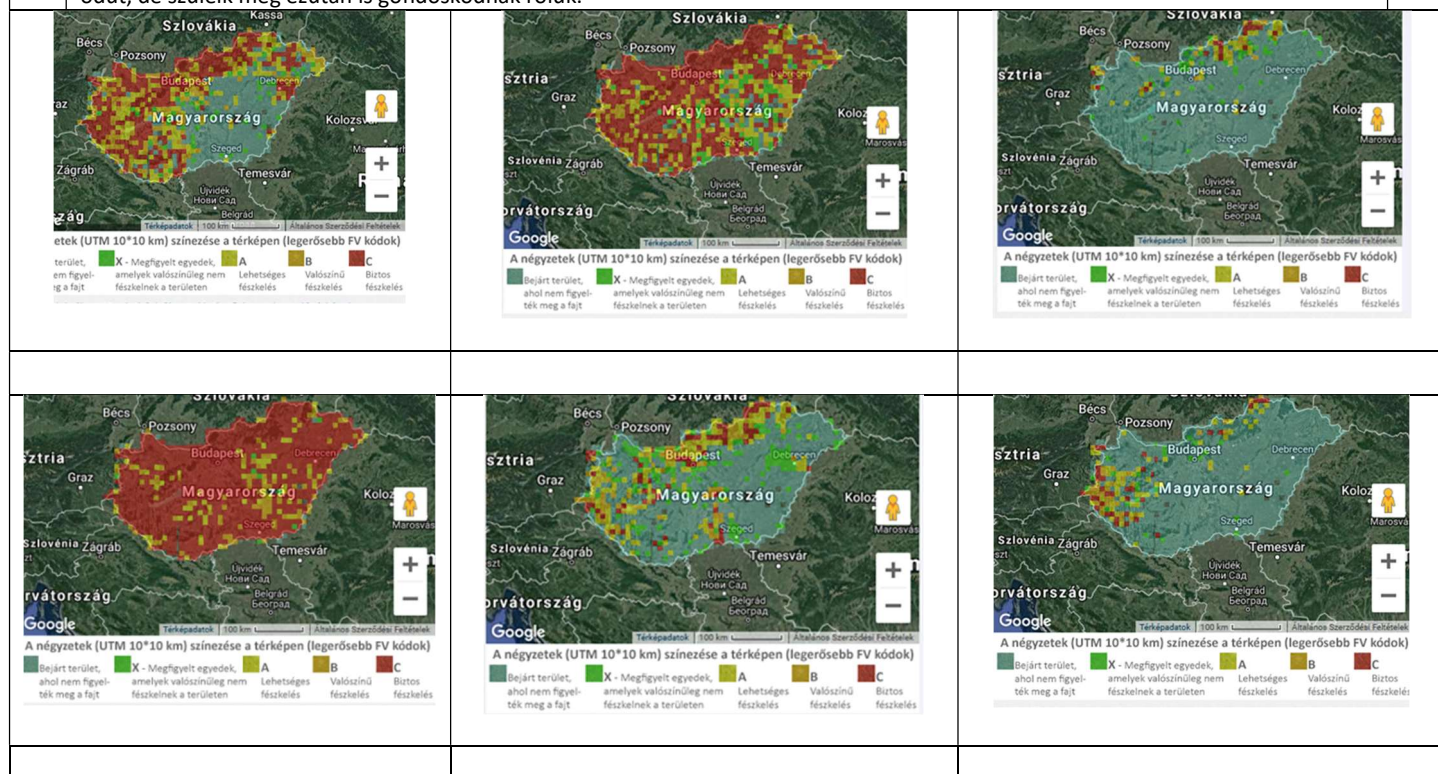
I. Cinegék
38p/
a) Nevezd meg a képen látható növényfajokat! (6)

		
1.	2.	3.
		
4.	5.	6.

b) Párosítsd a fajokat a rájuk jellemző leírással és az előfordulási térképükkel! Válaszodat (a sorszámot) a rubrikába írd! (26+6)

a	A harmadik leggyakoribb cinegefaj hazánkban, legnagyobb számban középhegységi erdeinkben fordul elő.	
b	Fenyvesek gyakori fészkelője, azok telepítésével terjedése kedvező irányba befolyásolható. Megtelepíthető mesterséges A-típusú odúban is, olyan fiatal fenyvesekben, ahol nincs fészkelésre alkalmas természetes üreg, vagy nyílás. A madáretetőkön rendszeres vendég. Állandó, nem vonul, de – főleg télen – sokat kóborol más cinegék társaságában. Főleg a fenyőkön élő rovarokkal táplálkozik, de némi bogyót és termést is eszik.	
c	Egész Európában elterjedt faj. Kis termete ellenére meglehetősen agresszív más madarakkal szemben. Télen csapatosan keresi fel a sűrű nádasokat, a nád magját fogyasztja. Fiókáit kizárólag állati táplálékkal (hernyók, pókok, lószúnyogok) eteti, és az öreg madarak is rovarokkal táplálkoznak. A hideg idő beálltával térnek át a magokra. A nálunk költő madarak állandóak, míg a tőlünk északra költő egyedek nagy számban telelnek hazánkban. Megtelepedését odúk kihelyezésével, áttelelését pedig napraforgómag, szalonna vagy cinkegolyó kihelyezésével segíthetjük.	
d	Hazánkban szórványos fészkelő, fenyvesekben költ. A fenyőerdők telepítése elősegíti hazai terjedését. Mesterséges fészkekodúkkal és téli etetéssel is elősegíthetjük megtelepedését. Állandó madár, de kóborlásra hajlamos. A fenyőkön élő rovarokkal táplálkozik, télen magokat is eszik. Pirregő jelzőhangja egyedülálló a hazai cinegefajok között.	
e	Nagyon területhű, állandó madár. Télen a lakott területek közelében is megjelenik, ilyenkor etetéssel segíthetünk rajta. Rovartáplálékát főleg a lombkoronaszintben keresi. Télen magokat is fogyaszt.	
f	Két alfaj fordul elő hazánkban, az egyik az ország nyugati részén, a másik az Északi-középhegységben. Elsősorban a tűlevelű és elegyes erdők madara. Fejteteje nem fényes, hanem matt fekete, feje és nyaka robusztusabb. A torkán lévő fekete folt nagyobb kiterjedésű és diffúz határvonalú, míg barna szárnyán világos panel található. Állandó, de a költési időszakon kívül, főleg télen előszeretettel kóborol. Különböző, lombkoronában élő rovarokkal táplálkozik.	
g	Európában általánosan elterjedt faj. Az egyik leggyakoribb madarunk. Szinte minden élőhelyen megtelepszik, ahol fészkelésre alkalmas odút, vagy más üreget talál. Fiókáit többnyire hernyókkal és pókokkal eteti, melyet csigahéjjal egészít ki, ami a legfontosabb kalciumforrásuk. Télen magvakkal táplálkozik. A hideg hónapokban gyakori vendég a madáretetőnél.	
h	Háta barna, hasa némileg világosabb, a begy felé egészen kifehéredik. A fekete szem-, torok- és nyakszalagok ennél a fajnál is jelen vannak, bár a szem feletti, csúcsával a tarkó felé mutató V-t formázó sáv nem olvad a nyakszalagba. Az arc rész fehéres halványbarna, míg a fej tetejét díszítő bóbíta feketébe hajló sötétbarna, de világos peremű kis tollakból áll. A nemek egyformák. Átlagos testtömege 10-13 gramm, hossza 11-12 centiméteres, szárnyfesztávolsága 17-20 centiméter körül mozog.	
i	Háta, farka és szárnyai sötétebb, hasa és begye világosabb barna, fehér arcfoltját pedig tarkóig nyúló, fekete sapkája és torokcsíkja fogja közre. Átlagos testhossza 11-12 centiméteres, testtömege 10-13 gramm, szárnyfesztávolsága pedig 18-20 centiméter körül mozog.	
j	Változatosan néznek ki, van köztük sárgás és fehér alapszínű, barna, olajzöld és szürke hátú. Az Európában legerjedtebb a szürke és fehér alfaj, a fiókák még sárgásak. Mindig jellemző azonban az arcfolttal megegyező színű tarkófolt, amit a fekete sapka keretez, illetve a széles, fekete toroksáv. A faj testtömege 8-10 gramm, átlagos testhossza 11-12 centiméteres, szárnyfesztávolsága pedig 17-21 centiméter körül mozog.	
k	A színpompás kis madár nevét kék fejétől és kék szárny- és farokvégéről kapta. Csőre, torka, valamint fehér arcfoltjait közrefogó szem- és nyakszalagja fekete, hasa sárga, háta és szárnyai zöldes színűek. A számos alfaj közül az Észak-Afrikában és Kanári-szigeteken élők élénkebb színűek, de hátuk és fejüket sötétebb, míg a perzsa alfaj fakóbb színezetű. Az európai alfajoknál megfigyelhető fehér szárnyfoltok sokszor hiányozhatnak. A nemek egyformák. Átlagos testtömege 9-13 gramm, hossza 11-12 centiméteres, szárnyfesztávolsága 17-20 centiméter körül mozog.	
l	Megtelepedését odúk kihelyezésével, áttelelését pedig napraforgómag, szalonna vagy cinkegolyó kihelyezésével segíthetjük. Territoriális madár, a költőodút fajtársaival, a legnagyobb konkurenciát jelentő kék cinegékkel, és egyéb odúlakó énekesmadarakkal szemben is védelmezi. A hazai állomány állandó, de hidegebb teleken kisebb távolságokra kóborolhat.	

m	Hazai fészkelő-állománya 88 000 - 137 000 párra tehető (2000-2012) és mérsékelt növekedést mutat (1999-2015).	
n	Hazai fészkelő-állománya 1 500 - 2 500 párra tehető (2005-2007) és bizonytalan trendet mutat (1999-2014, a meglévő adatok alapján nem állapítható meg változás).	
o	Hazai fészkelő-állománya 10 300 - 26 000 párra tehető (2000-2012) és mérsékelt növekedést mutat (1999-2015).	
p	Hazai fészkelő-állománya 3 500 - 5 000 párra tehető (1995-1997), az országos állományváltozás trendje nem ismert (2000-2012, nincs elegendő adat).	
q	Eurázsia jelentős részén elterjedt, nálunk is többféle erdőtípusban előfordul. Néhány nappal a két gyakoribb cinegénél hamarabb kezd a tojásrakást. Mesterséges odúban is költ, de előnyben részesíti a természetes eredetűeket. Fészekanyagként mohát használ, a tojások számára kialakított csészét szőrökkel béleli. Fészkalja 7-11 tojásból áll, a kotlási idő 14-16 nap. A sok fiókát etetése mindkét szülő folyamatos táplálékkeresésre kényszeríti. A fiókák felnevelése kb. 15 nap alatt megy végbe.	
r	Alapvetően barnás színű, a háta sötétebb, hasa világosabb, szürkés. Feje tetején fekete sapka és torkán ugyanilyen színű sáv látható, amelyek világos arcfoltjait keretezik. Egy hasonló cinkefajtól nagyobb feje és a szárnyon látható matt terület különbözteti meg, illetve torokfoltja is nagyobb valamivel rokonáénál. A nemek egyformák, bár a hím némileg nagyobb. A tojójának átlagos testtömege 8-13 gramm, szemben a hím 10-14 grammjával. A madár hossza 11-12 centiméteres, szárnyfesztsége 17-21 centiméter körül mozog.	
s	Fészkalja 8-10 tojásból áll, másodköltéskor kicsit kevesebből. A kotlási feladata a tojóra hárul, a hím a közelben marad és kiszolgálja párját. A kotlási idő 12-15 nap. A fiókák 17-18 napos korban hagyják el a fészket. A fiókák táplálása mindkét szülő feladata.	
t	Hazai fészkelő-állománya 220 000 - 295 000 párra tehető (2000-2012) és mérsékelt növekedést mutat (1999-2015).	
u	Az igen színompás kis madár csőre, feje teteje és ezzel összeköttetésben levő torokfoltja fekete, és egy-egy fehér arcfoltot vesznek körbe. A torok feketéje a sárga has közepén egészen a farokig folytatódik, a lábak között a hímek esetében jelentősen kiszélesedik, a tojóknál pedig szaggatott. A hát zöldes színű, a szárnyak és a farok némileg sötétebb. A szárnyakon fehér sáv fut végig.	
v	Eurázsia fenyveseiben él, olyan erdőkben, ahol öreg, odvasodó fák is vannak. Puha, korhadó fába maga is kialakíthatja költőüregét, de már kész odvakat is elfoglal. Cinegére jellemző, mohából és szőrből álló fészket ide építi. Fészkalja 7-10 tojásból áll. A tojó két hétig kotlik, eközben a hím táplálja, a fiókák etetése már a szülők közös feladata. A fiókák 16-18 napig maradnak a fészekben, a szülők ezután nem sokkal nekilátnak a második fészkelésnek.	
w	Hazai fészkelő-állománya 1 330 000 - 1 610 000 párra tehető (2000-2012) és mérsékelt növekedést mutat (1999-2015).	
x	Odúban költ. Városokban, árterekben, zárt erdőkben, gyümölcsösökben, parkokban mindenütt előfordul. Évente egy, az állomány egy része kétszer költ. A fészket a madár testméretéhez képest igen nagy, melyet többnyire a tojó épít. Gyökér, szalma és fűszál alapra mohából készíti, amit szőrrel bélel ki. A fészkalj olykor igen nagy, 6-14 tojásból áll. A két szülő közösen eteti a fiókákat.	
y	Városokban, parkokban, kertekben, árterekben, erdőkben, gyümölcsösökben költ. Évente egy vagy két alkalommal fészkel. Természetes vagy mesterséges odúban egyaránt költ, de ezek hiányában máshol is képes megtalálni a költőhelyét. Előfordul, hogy postaládákban, kültéri lámpatestek buráiban, korlátok csövében is nevelhet utódokat. A fészket a tojó építi. A fűszálakra, vékony gyökerekre moha kerül, amit szőrökkel bélel ki. 6-13 tojást rak, melyeken a tojó kotlik.	
z	Európa hegyvidéki, klímazonális és telepített fenyveseiben egyaránt előfordul. Magyarországon legnagyobb számban a nyugati határvidéken figyelhető meg. Hazánkban kétszer költ. Odúlakó, mesterséges odvakban is megtelepíthető. Puhább, korhadó fába saját maga is ácsol odút. Fészekanyagként mohát és szőrt használ. Fészkalja legtöbbször 5-6 tojásból áll. A tojó 13-14 napig kotlik, eközben a hím az odú közelében tartózkodik és eteti párját. A fiókák gondozását közösen végzik. A fiatalok 18-22 napos korban hagyják el az odút, de szüleik még ezután is gondoskodnak róluk.	

Leadási határidő: 2020. január 10.

Természettudományi Tanári, a biológia tanároknak add!
NEVEDET, OSZTÁLYODAT NE FELEJTSD EL FELÍRNI!

Forrás: internet

Összesen: 38 pont/

